

INLEIDING

De Provincie Noord-Brabant kan – als aanbestedende partij - bij het verlenen van opdrachten sociale voorwaarden stellen in de vorm van social return. Indien dit het geval is, wordt er een tegenprestatie gevraagd in de vorm van het bieden van werkgelegenheid voor personen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Op deze manier stimuleert de provincie Noord-Brabant dat deze personen de kans krijgen om hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren. Gezien het belang van werk voor deze groep worden bedrijven en instellingen op diverse manieren gestimuleerd om personen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie aan werk(ervaring) te helpen.

ARTIKELEN

Definities.

1. niet-uitkeringsgerechtigde (nug): iemand die staat ingeschreven als niet werkend-werkzoekende bij het UWV, geen uitkering ontvangt, en een indicatie heeft voor het doelgroepenregister, óf een jongere tussen 16 en 27 jaar die minimaal 6 maanden staat ingeschreven als niet-werkend/werkzoekende bij het UWV, geen uitkering ontvangt met of zonder indicatie doelgroepenregister.
2. Onder BBL wordt verstaan Beroeps Begeleidende Leerweg. Bij een BBL-opleiding wordt werken en leren gecombineerd met een werkleertraject. Dit betekent meestal 1 dag per week naar school en 4 dagen per week werken bij een erkend leerbedrijf.
3. Onder BOL wordt verstaan Beroeps Opleidende Leerweg. Bij een BOL-opleiding wordt leren en werken gecombineerd. Het werken is dan in de vorm van een stage, meestal 1 dag per week, zodat ervaring in de praktijk wordt opgedaan.
4. Onder VSO wordt verstaan Voortgezet Speciaal Onderwijs. Dit is onderwijs voor jongeren met een beperking.
5. Onder PRO wordt verstaan PRaktijkOnderwijs, bedoeld voor leerlingen van 12 t/m 18 jaar die moeite hebben met leren op de traditionele manier. De leerling heeft een leerachterstand van drie jaar of meer op inzichtelijk rekenen en/of begrijpend lezen en/of technisch lezen en/of spellen.
6. Onder een WSW-gerechtigde wordt verstaan iemand, die arbeidsgehandicapt is en is geïndiceerd voor de Wet Sociale Werkvoorziening. Personen met een indicatie “beschut werk” op grond van de Participatiewet worden aan deze groep gelijkgesteld.
7. Onder loonkosten worden verstaan de brutoloonkosten, plus de directe werkgeverslasten.
8. De contractbeheerder is verantwoordelijk voor het afgesloten contract tussen de aanbestedende partij als opdrachtgever en de opdrachtnemer.
9. De opdrachtgever is de aanbestedende partij die de opdracht in de markt zet.
10. De opdrachtnemer is de contractant die de opdracht uitvoert met een social return verplichting.
11. De coördinator social return is de persoon die binnen of namens de aanbestedende partij verantwoordelijk is voor de uitvoering en coördinatie van social return. De taken van de coördinator zijn advisering, facilitering en monitoring. De coördinator is het aanspreekpunt voor de opdrachtnemer ten aanzien van de social returnverplichting en stemt dit af met de contractbeheerder.
12. PSO staat voor Prestatieladder Socialer Ondernemen, een keurmerk van TNO (Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk Onderzoek), uitgegeven door PSO Nederland (www.pso-nederland.nl).

13. Een sociale onderneming is een onderneming zoals omschreven in artikel 2.82 Aanbestedingswet 2016: '(...) sociale werkplaatsen en (...) ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma's voor beschermde arbeid, mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma's gehandicapte of kansarme werknemers zijn'.¹
- M.a.w.: een onderneming moet niet alleen aantonen dat het aan de kwantitatieve eisen van artikel 2.82 Aanbestedingswet voldoet (bijvoorbeeld PSO 30+ certificaat (of vergelijkbaar) of een accountantsverklaring). Ook dient de onderneming aan te tonen dat het aan de kwalitatieve eis van artikel 2.82 Aanbestedingswet voldoet. Dit kan blijken uit bijvoorbeeld de statuten van de onderneming of inschrijving KvK. Van belang is in ieder geval dat de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen hét hoofddoel van de onderneming is en niet 'slechts' één van de doelen. Deze kwalitatieve eis maakt géén onderdeel uit van de certificering PSO 30+, (zie PSO-handleiding 1.9 d.d. april 2021) en dient derhalve nog aangetoond te worden.
14. De opdrachtwaarde: de totale waarde van de opdracht, exclusief btw, inclusief eventuele opties of verlengingen van de overeenkomst.

Hoofdpunten voorwaarden social return.

15. De voorwaarde social return wordt in ieder geval toegepast in opdrachten vanaf het Europese drempelbedrag exclusief btw voor Leveringen en Diensten in alle bedrijfssectoren. Dit drempelbedrag geldt ook bij Werken.
- De voorwaarde social return kan worden toegepast in opdrachten onder het Europese drempelbedrag exclusief btw voor Leveringen en Diensten in alle bedrijfssectoren en Werken.
- Alle aanbestedingen onder voornoemd Europese drempelbedrag worden in overleg met de coördinator social return beoordeeld of en op welke wijze het toepassen van social return mogelijk is.
16. De opdrachtnemer is verplicht bij arbeidsintensieve opdrachten, opdrachten met een loonsom van minstens 30% van de totale opdrachtwaarde, in principe 5% van de opdrachtwaarde exclusief btw te besteden aan invulling van zijn social return verplichting.
17. Wanneer de opdracht arbeidsextensief is, de loonsom is minder dan 30% van de totale opdrachtwaarde, wordt in principe 2% van de opdrachtwaarde exclusief btw als social return verplichting opgenomen.
18. De opdrachtgever kan afwijkende percentages in de aanbesteding of offertevraag opnemen.
19. Wanneer de voorwaarde social return van toepassing is verklaard op de aanbesteding en het aanbod van de opdrachtnemer onder de grens van social return is, dan blijft de voorwaarde social return van toepassing.
20. De invulling van de social return-opdracht mag plaatsvinden zowel binnen als in relatie tot de gegunde opdracht.
21. Invulling van social return-opdrachten wordt gerealiseerd binnen de periode van de opdracht, tenzij partijen in wederzijds overleg een andere einddatum van de looptijd invulling social return overeenkomen. Uitgangspunt is om de opdracht na afronding van de werkzaamheden definitief af te rekenen. Daarvoor is het nodig dat beoordeeld kan worden in welke mate de social return verplichting is gerealiseerd.

¹ 30% wordt gemeten in FTE. Voor de definitie van gehandicapte of kansarme werknemers wordt aangesloten bij de omschrijving die Pianoo hanteert: [Social return in de aanbesteding | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

Doelgroepen social return.

22. De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de werving van personen uit de doelgroepen of voor de alternatieve invulling van social return. De volgende doelgroepen uit de volgende regelingen tellen mee als invulling voor social return.

Regeling	Omschrijving	Tijdsduur meetellen als social return
Participatiewet/ IOAW/IOAZ	Personen die vóór instroom een bijstandsuitkering ontvingen van een gemeente.	Deze tellen vanaf het moment van instroom bij opdrachtnemer nog drie jaar na instroom mee voor social return, zolang ze werkzaam zijn bij de opdrachtnemer.
Niet-uitkerings- gerechtigde	Personen die vóór instroom vallen onder de definitie van niet-uitkeringsgerechtigde.	Deze tellen vanaf het moment van instroom bij opdrachtnemer nog drie jaar na instroom mee voor social return, zolang ze werkzaam zijn bij de opdrachtnemer.
WAO/WIA/ WAZ/ Wajong	Alle personen die vóór instroom bij de organisatie op grond van een claimbeoordeling volledig of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn verklaard of dat zijn op basis van een jonggehandicapte status.	Zolang personen een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen, blijven ze volledig meetellen voor social return, vanaf het moment van instroom bij opdrachtnemer en zolang ze werkzaam zijn bij de opdrachtnemer.
WSW / indicatie beschut werk	Personen tellen mee op grond van indicatiebeschikking SW of beschut werk op grond van de Participatiewet.	Personen met een indicatiebeschikking blijven meetellen voor social return zolang de indicatie geldig is, vanaf het moment van instroom bij opdrachtnemer en zolang ze werkzaam zijn bij de opdrachtnemer.
WW	Personen met als uitgangspositie 'WW- uitkering' tellen pas mee als ze vóór instroom minimaal een half jaar een WW-uitkering ontvingen. Als een persoon tijdens zijn recht op een WW-uitkering weer aan het werk gaat en binnen 26 weken opnieuw werkloos wordt, loopt de oude uitkering weer verder (herleving van de uitkering) voor de duur die de werkloze nog te goed had. In dit geval telt voor social return de uitkeringsduur vóór het weer aan het werk gaan mee met de duur van de WW na het opnieuw werkloos worden (dit moet bij elkaar ook minimaal een half jaar zijn).	Personen met uitgangspositie WW tellen nog twee jaar na instroom bij opdrachtnemer mee voor social return, en zolang ze werkzaam zijn bij de opdrachtnemer.
BBL/BOL niveau 1 en 2 + VSO/PRO	Personen die een leer/werkovereenkomst (BBL) of een stageovereenkomst (BOL) hebben die opleidt tot niveau 1 of tot niveau 2, dan wel leerlingen VSO/PRO die	Vanaf het moment van instroom bij opdrachtnemer zolang ze werkzaam zijn bij de opdrachtnemer cq gedurende de stageperiode bij de opdrachtnemer.

	een stage-overeenkomst hebben voor een arbeidstoeleidingsstage.	
Doelgroep register	In het doelgroep register (UWV) staat iedereen geregistreerd die tot de doelgroep van de banenafpraak behoort.	Vanaf het moment van instroom bij opdrachtnemer tot einde registratie in het doelgroep register, en zolang ze werkzaam zijn bij de opdrachtnemer.

Een kandidaat genereert enkel waarde social return binnen de meetelperiode gedurende de periode dat de kandidaat actief is in het project of op de opdracht.

Invulmogelijkheden van de social return.

23. Door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zoals benoemd in artikel 22, te betrekken bij de werkzaamheden.
24. Door diensten zoals groen, schoonmaak of catering af te nemen van en/of werkzaamheden uit te besteden aan sociale werkvoorzieningen (in de arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant zijn dit Weener XL, WSD en IBN), of door diensten af te nemen en/of werkzaamheden uit te besteden aan andere sociale werkbedrijven (PSO 30+ bedrijven die óók voldoen aan de kwalitatieve eis zoals genoemd in artikel 13) of aan sociale ondernemingen (artikel 13).
25. a. Door te participeren in projecten ten behoeve van de ontwikkeling van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zoals genoemd in artikel 22, en/of door kennis, expertise of bedrijfsmiddelen beschikbaar te stellen.
b. Invullingsmogelijkheden door arbeidsontwikkeling: activiteiten in het kader van om-, her- en bijscholing met als doel de arbeidsmarktpositie te versterken van de geplaatste kandidaten, of de te plaatsen kandidaten die bij een werkgever in beeld zijn, waarbij opleiding of training noodzakelijk is voor plaatsing en die behoren tot de doelgroep van social return.
Arbeidsontwikkeling vindt altijd plaats in combinatie met werk. Het dient te worden ingevuld door een erkende opleiding of training. De ontwikkeling dient gericht te zijn op vakinhoudelijke kennis of persoonlijke arbeidsontwikkeling. De scholing of training dient in alle gevallen vooraf afgestemd te worden met de coördinator social return, die beoordeelt of dit mag worden opgevoerd.
c. Invullingsmogelijkheden door maatschappelijke meerwaarde: activiteiten ter ondersteuning van werkzoekenden uit de doelgroep social return, bij het vergroten van hun kennis, vaardigheden en arbeidsritme, zodat zij de stap naar duurzaam betaald werk kunnen maken. Maatschappelijke meerwaarde dient altijd een relatie te hebben met ontwikkeling en/of re-integratie naar werk. Denk aan gastlessen over het bedrijf, branche of sector of bedrijfsbezoeken. De activiteit kan ook gericht zijn op het aanpakken van onderliggende problematiek bij de doelgroep die belemmerend werkt voor arbeidsinschakeling. Denk aan ondersteuning bij brede maatschappelijke opgaven die bijdragen aan arbeidsparticipatie en arbeidsontwikkeling zoals activiteiten gericht op taalontwikkeling, bestrijding van eenzaamheid en sociaal isolement (participatie), of armoede en schuldenaanpak (doelgroep Participatiewet) of bijdragen in programma's of projecten in het kader van arbeidsintegratie. De betreffende activiteit dient in alle gevallen vooraf afgestemd te worden met de coördinator social return, die beoordeelt of dit mag worden opgevoerd.
26. De opdrachtnemer mag gebruik maken van een onderaannemer ter invulling van de social return verplichting, maar blijft ook dan verantwoordelijk voor een correcte invulling en afwikkeling. Hierbij dient wel aantoonbaar te worden gemaakt dat er een directe relatie met de uitvoering van de opdracht en de genoemde doelgroep in artikel 22 is.

27. a. Indien de hoofdopdrachtnemer in het bezit is van een PSO-certificaat trede dan wordt dit als volgt gewaardeerd:

- PSO-certificaat trede 1: een korting van 15% op de social return verplichting;
- PSO-certificaat trede 2: een korting van 25% op de social return verplichting;
- PSO-certificaat trede 3: een korting van 50% op de social return verplichting.

Deze bepaling wordt meegenomen in de aanbesteding of offertevraag zodat bedrijven zich hiervan bewust zijn. Een organisatie dient bij het begin van de opdracht een geldig PSO-certificaat te overleggen en gedurende de gehele opdracht aan te tonen op dit niveau gecertificeerd te zijn geweest. Indien de geldigheid van het PSO-certificaat verloopt tijdens de opdracht en het certificaat niet wordt verlengd, dan dient de gehele social return verplichting alsnog ingevuld te worden.

b. In geval een opdrachtnemer delen van de opdracht belegt bij één of meerdere mede opdrachtnemers als zijnde een combinatie van opdrachtnemers, dan geldt dat een PSO certificaat van de hoofdaannemer niet zondermeer tot invulling van de in art. 27.a. genoemde korting op de social return verplichting op de opdracht kan leiden. In dergelijke gevallen heeft opdrachtgever het recht een PSO certificaat niet of slechts naar rato te waarderen.

28. Uiteraard mag invulling van social return ook een combinatie van invulmogelijkheden zijn en kan de opdrachtnemer zelf met voorstellen komen, mits er een relatie blijft bestaan met het bieden van loonvormende arbeid voor, of het verbeteren van de arbeidsmarktpositie van de genoemde doelgroep in artikel 22. De coördinator social return beoordeelt deze voorstellen.

Vaststellen bedrag van de social return.

29. De aanbestedende dienst rekent bij de invulling van social return met de volgende normbedragen voor mensen die werkzaam zijn bij de opdrachtnemer:

Doelgroep ²	Jaartarief ³ t.b.v. invulling social return verplichting (op basis van fulltime dienstverband)
Participatiewet, IOAW, IOAZ	€ 35.000,-
Niet-uitkeringsgerechtigde	€ 35.000,-
WIA / WAO/ WAZ/ Wajong	€ 35.000,-
WSW, inclusief indicatie beschut werk	€ 35.000,-
WW met een duur van 6 maanden of langer	€ 30.000,-
Leerling BBL niveau 1 + 2	€ 20.000,-
Leerling BOL niveau 1 + 2	€ 5.000,-
Leerling VSO / Praktijkonderwijs	€ 5.000,-
Doelgroepregister UWV geregistreerd	€ 35.000,-
Bonus 50 jaar tot 55 jaar, behorend tot de doelgroep	€ 5.000,-
Bonus 55 jaar of ouder, behorend tot de doelgroep	€ 10.000,-

² Met uitzondering van de leeftijdsgebonden bonus is een medewerker in maximaal één categorie ingeschaald.

³ Tarieven zijn all-in tarieven inclusief begeleidingskosten en werkgeverslasten. Fulltime is gedefinieerd als minimaal 36 uur per week.

Tarieven arbeidsontwikkeling

Arbeidsontwikkeling	Tarief	Specificaties
Activiteiten in het kader van om-, her- en bijscholing van kandidaten uit de doelgroep	Op basis van de facturen van de gemaakte kosten, exclusief BTW, reis- en verblijfkosten	Vooraf akkoord van de coördinator social return vereist

Tarieven maatschappelijke meerwaarde

Maatschappelijke meerwaarde	Tarief	Specificaties
Gastlessen over bedrijf, branche of sector	€ 100,- per besteed uur	Maximaal 2 uur per les. Voorbereiding en reistijd worden niet meegerekend.
Bedrijfsbezoeken	€ 100,- per besteed uur	Maximaal 4 uur per bezoek. Voorbereiding en reistijd worden niet meegerekend.
Activiteiten gericht op het aanpakken van onderliggende problematiek bij de doelgroep	€ 100,- per besteed uur, of op basis van de factuur van de ingezette activiteit	Maximaal 4 uur per activiteit. Voorbereiding en reistijd worden niet meegerekend.

NB: tarieven gelden voor de begeleider c.q. de activiteit, niet per deelnemer.

30. Wanneer medewerkers uit de doelgroep in een onbetaald re-integratietraject of werkervaringstraject begeleid worden, wordt aan deze begeleiding een social return waarde toegekend van maximaal 2 uur per week à €75,- per uur.
31. In geval van detachering via een sociale werkvoorziening wordt de volledige detacheringsvergoeding meegeteld. In alle andere gevallen wordt de detacheringsvergoeding gebaseerd op de loonkosten van de gedetacheerde medewerker (en niet het commerciële detacheringstarief).
32. Voor andere vormen van sociaal-maatschappelijk verantwoorde invulling van de social return verplichting mogen de daadwerkelijk gemaakte kosten worden ingebracht. Zulks ter beoordeling door de coördinator social return.
33. Bij de inzet van de PSO-trede 1, 2, 3 of 30+ dient een kopie van het geldige certificaat overlegd te worden en - op verzoek van de coördinator social return - een afschrift van het PSO auditrapport welke de onderbouwing van het certificaat weergeeft.

Niet nakomen social return verplichting.

34. Bij het niet voldoen aan de eisen met betrekking tot de social return verplichting, binnen de periode van de opdracht of binnen de in artikel 21 geregelde verlenging van de looptijd invulling social return, wordt niet voldaan aan de eisen uit de opdrachtverstrekking. Dit leidt tot een direct opeisbare boete welke gelijk staat aan anderhalf maal het niet ingevulde bedrag van de social returnverplichting.
35. Indien de opdrachtnemer in gebreke blijft met betrekking tot de invulling van de social returnverplichting, wordt bij de eindafrekening van de opdracht de hiervoor genoemde boete ingehouden, of wordt deze nadien direct opeisbaar en invorderbaar.
36. De boete zal worden ingezet voor projecten, initiatieven of instrumenten die de werkgelegenheid voor de doelgroepen social return bevorderen.

Rapporteren en verantwoording social return.

37. De opdrachtnemer rapporteert de invulling van social return in het ter beschikking gestelde monitorsysteem 'WIZZR' en voegt relevante bewijsstukken toe. Deze bewijsstukken omvatten:
- bij een dienstverband: 1) een geldige arbeidsovereenkomst en 2) een geldige doelgroep verklaring, bewijs van uitkering of registratie doelgroep register;
 - bij inlening: 1) een geldige doelgroep verklaring, bewijs van uitkering of registratie doelgroep register, en 2) facturen van de inlening;
 - bij een stage of leerwerktraject: een stage- of leerwerkovereenkomst;
 - bij sociale inkopen: facturen van de dienst of werkzaamheden.
38. De coördinator social return informeert de opdrachtnemer welke informatie nodig is en op welke wijze de informatie aangeleverd dient te worden. De opdrachtnemer zal medewerking verlenen aan de verificatieonderzoeken die door de coördinator social return kunnen worden verricht.
39. Opdrachtnemer heeft de verplichting binnen 2 weken na gunning contact op te nemen met de coördinator social return om afspraken te maken over de invulling van social return.
40. De opdrachtnemer maakt een plan van aanpak waarin is opgenomen op welke wijze de social return verplichting wordt ingevuld. Opdrachtnemer legt dit plan voorafgaand of binnen 3 weken ná start van de uitvoering voor aan opdrachtgever. Dit plan dient rekening te houden met de relevante aspecten van de uitvoeringsregels en bevat tenminste de volgende onderdelen:
- beschrijving van de wijze waarop kandidaten worden geworven en geselecteerd;
 - het aantal in te zetten fte en uit te voeren werkzaamheden;
 - een planning van de in te zetten doelgroepen en normbedragen;
 - of er sprake is van begeleiding en hoe deze wordt vormgegeven.
- Opdrachtnemer legt het plan van aanpak ter beoordeling voor aan het Adviespunt Social Return alvorens het ter acceptatie bij de Provincie Noord-Brabant wordt ingediend. Het Adviespunt Social Return is bereikbaar via info@adviespuntsocialreturn.nl of tel 0411-650347

Advies door de coördinator social return.

41. De opdrachtnemer kan contact opnemen met de coördinator social return voor advies en ondersteuning. De coördinator social return is de contactpersoon voor de opdrachtnemer voor bespreking van de praktische gang van zaken met betrekking tot de invulling van social return.

Hardheidsclausule en onvoorziene omstandigheden.

42. De directie van de aanbestedende partij kan, indien de toepassing van bepalingen in deze beleids- en uitvoeringsregels in de individuele situatie tot onbillijkheden leidt, alsmede bij onvoorziene omstandigheden, geïndividualiseerd afwijken van deze regels.

Inwerkingtreding en werking

43. Deze beleids- en uitvoeringsregels treden in werking op 1 januari 2022.
Aldus vastgesteld* door Programmamanager Bedrijfsvoering Beleid & Advies,
dhr. W. Fijnvandraat op 22 december 2021.
44. Deze beleids- en uitvoeringsregels zijn van toepassing op alle opdracht uitvragen die zijn gedaan op of na 1 januari 2022 waarbij een social return verplichting is opgenomen.

(* Corsa: case 2292046, doc 5010536)